

УДК 140.8 (492)

ЕРАЗМ РОТТЕРДАМСЬКИЙ «ПОХВАЛА ГЛУПОТІ»

Студ. Гоцик М.В., гр. БШМК-17

Науковий керівник доц Р.В. Множинська

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: Мета полягає у вивченні сатиричного трактату "Похвальне слово Глупоті" Еразма Роттердамського, як засобу боротьби з феодальним суспільством. Еразм Роттердамський — філософ, педагог, богослов, філолог. Саме він поклав початок розвитку європейського гуманізму в епоху Ренесансу.

Завдання полягає у тому щоб ознайомитися з твором «Похвала Глупоті» Еразма Роттердамського. Сатира Еразма розповсюджується на всі класи і професії, на всі пороки, що примушують рід людський забувати про розум, гідність і честь. Простежуючи життя на всіх ступенях соціальної ієрархії, Еразм викриває верхівки феодального суспільства – придворних, короля, Папу. Не проходить він і повз негативних тенденцій, пов'язаних з посиленням в суспільстві «грошового інтересу», – батожить користолюбців, лихварів і накопичувачів-скупердяїв.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження служить твір Еразма Роттердамського "Похвала Глупоті". Безсмертна сатира «Похвала Глупоті» - найвідоміша в усьому доробку нідерландського гуманіста. Намір написати працю визрів у Еразма 1509 р по дорозі з Італії в Англію, куди він вирушив на запрошення англійських друзів. Прізвище Мора асоціювалося в Еразма з грецьким словом «моріа» - глупота, яке становило повний контраст до глибокої мудрості, ерудиції й культури англійського друга. Таке випадкове зіставлення осяяло подорожанина думкою обрати собі за героя твору Глупоту. Такий задум, надзвичайно оригінальний і дотепний, відкривав перед автором необмежені можливості вільно, нібито від імені Глупоти, поглянути на сучасну дійсність, піддати нищівній критиці вади й пороки тогочасного суспільного ладу. Твір написав у серпні 1509 р в Англії в гостинному домі Т. Мора протягом кількох днів у припливі творчого натхнення і видав у Парижі 1511 р.

Методи та засоби дослідження. У роботі були використані такі методи, як спостереження, аналіз, порівняння, синтез, що дали можливість проаналізувати творчість Еразма Роттердамського, а саме його відомий твір «Похвала Глупоті»

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів:

Новаторством Еразма є те, що панегірик на честь Глупоти виголошується не від автора чи іншої особи, а вкладений в уста самої Глупоти. Гротескний характер твору посилюється тим, що Глупота виступає доречно, висловлює мудрі і влучні спостереження про суспільні болячки того часу. Перед ним стоїть поважне завдання – висміяти все потворне й кумедне в людському житті для того, щоб розумний читач зробив із цього висновки для себе.

Результати дослідження: Еразм Роттердамський був найяскравішим представником руху гуманізму, який вніс величезний внесок у відродження цінностей Античності. Він відстоював право людини на щастя, радість і свободу. За своє життя Еразм Роттердамський (бл. 1469—1536) зазнав як слави найвидатнішого мислителя Європи, так і ганьби еретика-боягуза. Цей чоловік, підхоплений виром релігійних суперечок, наважився викривати брехню та лицемірство, які панували в католицькій церкві і серед тих, хто прагнув її реформи. Крім того, він відіграв ключову роль у формуванні релігійної картини Європи

Головною проблемою його філософії були політика, релігія і буденне людське життя. А ось в історію культури Роттердамський увійшов як письменник знаменитої книги «Похвала Глупоті». Володіючи сатиричним даром, Еразм критикував дурість у всіх сферах життя людини. Його книга штовхає до роздумів на корінне питання в філософії: що ж являє собою істинна мудрість. «Похвалу Глупоті» Еразм присвятив найкращому своєму другові Т.Мору. Сатира Еразма Роттердамського висміює, що називається, справжнісіньку Дурість, яка вихваляє себе у всіх аспектах життєвих ситуацій. В одному випадку похвала виступає в ролі сатиричного звинувачення Дурниці, а в іншому критикує мудрість. І тоді дурість може перетворитися в мудрість, а мудрість в дурість. У своїй сатирі він показує, як мудрець може в самих звичайних, життєвих справах виявитися далекою «тупою колодою». Такий розлад з реальним життям, дійсними вдачами призводить до народження ненависті до навколишнього світу. При цьому мудрець стає противником здорового глузду, звичайного життя і людиноненависником. У деяких ситуаціях Еразм Роттердамський у своїй сатирі під Дурістю має на увазі протилежність розуму — почуття. А, як відомо без почуттів не може бути щастя, насолоди і самого життя. Згідно сатирі автора найважливіший принцип філософії — це парадоксальна загальна подвійність буття, головною етичною вимогою якого є «нічого надміру». Еразм Роттердамський, вихваляючи справжню дурість, вважав її обмеженою і односторонньою. Автор викриває государів в порочності і розкладанні суспільства звинуваченням дурниць в усі верств населення — від вищих знатних кіл до простого народу, а також виступає проти війни в будь-яких проявах. Він вважав її найганебнішим і тяжким проявом Дурниці. В даному аспекті Роттердамський побачив у війні деморалізуючу, руйнівну дію на тодішнє суспільство. Сатиричний гумор філософа торкнувся і схоластів, церковнослужителів і ченців.

Висновки: Отож, бачимо, що проблеми, які змалював у своєму творі Еразм Роттердамський притаманні людству здавна і, мабуть, ще довгі роки супроводжуватимуть розвиток життя на землі, якщо усі ми не усвідомимо їх і не почнемо з ними активно боротися. А починати треба з найменшого – з самого себе, з усвідомлення і виявлення цих пороків самотужки. Еразм прагнув своєю творчістю підносити людей морально, облагороджувати їх, давати їм користь, служити не одному народові, а всьому людству. Мовна майстерність автора, його ясний, логічний, дохідливий, насичений дотепом стиль – неповторне явище, яке пояснює небуденну популярність його творчості і серед сучасників

Ключові слова: сатира, дурість, мудрість, філософія.